

УДК 658:631.164.6

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2023-2-8>**Строченко Н.І.***кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та підприємництва
імені професора І.М. Брюховецького
Сумського національного аграрного університету***Ковальова О.М.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва
імені професора І.М. Брюховецького
Сумського національного аграрного університету***Strochenko Natalia***Candidate of Sciences (Economics), Professor,
Professor at the Department of Economics and Entrepreneurship
named after Professor I.M. Bryukhovetskyi
Sumy National Agrarian University***Kovalova Olha***Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Economics and Entrepreneurship
named after Professor I.M. Bryukhovetskyi
Sumy National Agrarian University*

ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ОСНОВІ ЙОГО ОЦІНКИ

FORMATION OF DIRECTIONS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF USE OF RESOURCE POTENTIAL BASED ON ITS ASSESSMENT

АНОТАЦІЯ

В статті представлено визначення сутності ресурсного потенціалу. Авторами запропонована модель оцінки ресурсного потенціалу, яка враховує дві групи цільових ознак, що дає можливість одночасно оцінити рівень забезпеченості та рівня використання окремих складових ресурсного потенціалу, а також показники ефективності використання ресурсного потенціалу. Авторами представлено результати оцінки ресурсного потенціалу аграрного підприємства за вказаними групами цільових ознак. За результатами оцінки виявлено, що найвищий рівень розвитку ресурсного потенціалу підприємство мало в першому році, чому сприяли найвищий рівень забезпеченості та техніко-економічний рівень використання ресурсів. На основі оцінки виявлено напрями для підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу, а саме: підвищення рівня забезпеченості ресурсами, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення організації праці та її мотивації на підприємстві.

Ключові слова: ресурсний потенціал, складові ресурсного потенціалу, оцінка ресурсного потенціалу, забезпеченість підприємства складовими ресурсного потенціалу, ефективність використання ресурсного потенціалу.

ANNOTATION

The resource potential is of great importance for the development of enterprises, since the provision of individual components of the resource potential and the balance between them determine the achievement of increasing the efficiency of the enterprise and strengthening its competitiveness. The article presents the definition of the essence of the resource potential, which is the totality of all available, actually used and hidden resources of the enterprise. It is noted that the supply of components of the resource potential and their balance among themselves determines the improvement of the performance indicators of the enterprise and the strengthening of its competitiveness. It is emphasized that in order to identify directions for increasing the efficiency of the use of resource poten-

tial, it is advisable to evaluate it. The authors proposed a resource potential assessment model that takes into account two groups of target features. The presented model makes it possible to simultaneously assess the level of security and the technical and economic level of use of individual components of the resource potential on the one hand, as well as to evaluate the indicators of the efficiency of the use of the resource potential on the other hand. The authors presented the results of the assessment of the resource potential of the agricultural enterprise according to the specified two groups of target characteristics. According to the results of the evaluation, it was found that the highest level of development of the resource potential of the enterprise was only in the first year, which was facilitated by the highest level of technical and economic security and the technical and economic level of resource use. The assessment showed that indicators of the level of production organization do not play a decisive role in the activity of an agricultural enterprise. The assessment of the resource potential made it possible to identify directions for further improving the efficiency of its use in the enterprise under study. These directions are: increasing the level of supply of production resources, increasing the share of active fixed assets, improving the credit policy, implementing the achievements of scientific and technical progress in crop production, animal husbandry and in the implementation of organizational and management activities, improving the organization of work and its motivation at the enterprise.

Key words: resource potential, components of resource potential, assessment of resource potential, provision of the enterprise with components of resource potential, efficiency of use of resource potential.

Постановка проблеми. Ефективність діяльності підприємства та конкурентоспроможність його в ринковому середовищі значною мірою визначається тим, наскільки ефективно воно використовує свій ресурсний потенціал. Проблема пошуку напрямів підвищення ефективності

використання ресурсного потенціалу та діяльності підприємства загалом посилюються обмеженістю ресурсів та загостренням конкурентної боротьби. Для виявлення резервів підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу слід здійснювати детальний аналіз та оцінку рівня його використання, що досягнуто в підприємстві. Всі зазначені питання свідчать про важливість вивчення проблеми оцінки та підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми визначення сутності ресурсного потенціалу досліджувалися в наукових працях Богацької Н. М., Гриньової М. В., Дашко І. М., Краснокутської Н. С., Лапіна Є. В., Латишевої О. В., Материнської О. А., Славова В. П., Смолич Д. В., Тимошук І. В., Степаненко С. В., Федоніна О. С. та багатьох інших вчених.

В переважній більшості праць увага приділяється висвітленню сутності ресурсного потенціалу та визначенню його складових елементів. В роботі Богацької Н. М., Хачатряна В. В. під ресурсним потенціалом розуміється сукупність ресурсів, якими володіє підприємство або які можуть бути залучені до його господарської діяльності з метою максимального задоволення потреб споживачів та підвищення його конкурентоспроможності на ринку [1, с.138].

Наукові праці Дашко І. М. [2], Смолич Д. В., Тимошук І. В. [5] та інших присвячені визначенню складових елементів ресурсного потенціалу, до яких запропоновано відносити: фінансові ресурси, матеріально-технічні ресурси, трудові ресурси, інноваційні ресурси, нематеріальні ресурси, інформаційні ресурси, підприємницький ресурс. Латишева О. В. виділяє у складі ресурсного потенціалу соціальну та екологічну складові, які дають можливість забезпечити сталий розвиток підприємства [3, с. 127].

Степаненко С. В. розглядає ресурсний потенціал аграрних підприємств, найважливішою складовою ресурсного потенціалу яких вважає земельні ресурси. Однак, збільшувати земельну площу до великих розмірів немає сенсу, оскільки спрацьовує закон спадної віддачі при використанні не лише землі, а й інших ресурсів. Відповідно, слід знайти оптимальне співвідношення між складовими ресурсного потенціалу для забезпечення максимального прибутку в рамках стратегії підтримання екологічного балансу навколишнього середовища та розбудови механізмів гармонізації соціальних відносин [6].

Робота Лейбович А. В. присвячена визначенню показників оцінки ресурсного потенціалу підприємства та регіону [4].

Таким чином питання визначення сутності ресурсного потенціалу та його складових вже досить добре напрацьоване. Однак питання формування напрямів підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу потребує доопрацювання. Одним із засобів пошуку таких напрямів є оцінка ресурсного потенціалу в ці-

лому та аналіз ефективності використання його складових.

Постановка завдання. Метою статті є здійснення оцінки ресурсного потенціалу та формування на її основі напрямів підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ресурсний потенціал є основою функціонування та розвитку будь-якого підприємства. Оптимальність структури ресурсного потенціалу обумовлює досягнення високих показників ефективності діяльності підприємства. Тому для виявлення резервів подальшого розвитку підприємства необхідно знаходити резерви, що можна здійснити на основі оцінки ресурсного потенціалу та аналізу ефективності використання кожного його складового елемента.

Оцінка ресурсного потенціалу – це результат визначення та аналізу якісних і кількісних характеристик ресурсного потенціалу. Оцінка дає можливість встановити, чи достатньо підприємство забезпечене основними ресурсами, чи ефективно використовується складові ресурсного потенціалу. За результатами оцінки можна виявити резерви та сформулювати управлінські рішення, що впливають на повноту та ефективність використання ресурсного потенціалу.

Вважаємо за доцільне для об'єктивності оцінки розділити критерії оцінки на дві групи. В першу групу мають увійти цільові ознаки, що характеризують рівень забезпеченості підприємства складовими ресурсного потенціалу, його надійність, стійкість та гнучкість. У другу групу мають увійти цільові ознаки, що характеризують ефективність використання ресурсного потенціалу, коли та чи інша комбінація ресурсів забезпечує оптимальний варіант досягнення поставлених цілей на певному етапі розвитку підприємства. На рис. 1 представлено модель оцінки ресурсного потенціалу підприємства з урахуванням поділу критеріїв оцінки на дві групи.

Як бачимо з рис. 1, до першої групи цільових ознак ресурсного потенціалу входять характеристики, що свідчать про адекватність розміру та складу ресурсного потенціалу цілям розвитку підприємства, що виражаються через його достатність та надійність, стійкість та гнучкість. В другу групу цільових ознак ресурсного потенціалу входять характеристики, що свідчать про ефективність функціонування ресурсного потенціалу, як факт, коли та чи інша комбінація ресурсів забезпечує оптимальний варіант досягнення поставлених цілей на певному етапі розвитку підприємства.

В даній статті представлено результати оцінки ресурсного потенціалу з урахуванням поділу характеристик ресурсного потенціалу на дві вище згадані групи. Для здійснення оцінки ресурсного потенціалу нами використано метод «Квадрат потенціалу», запропонований І. М. Репіною [7]. Об'єктом оцінки є ресурсний

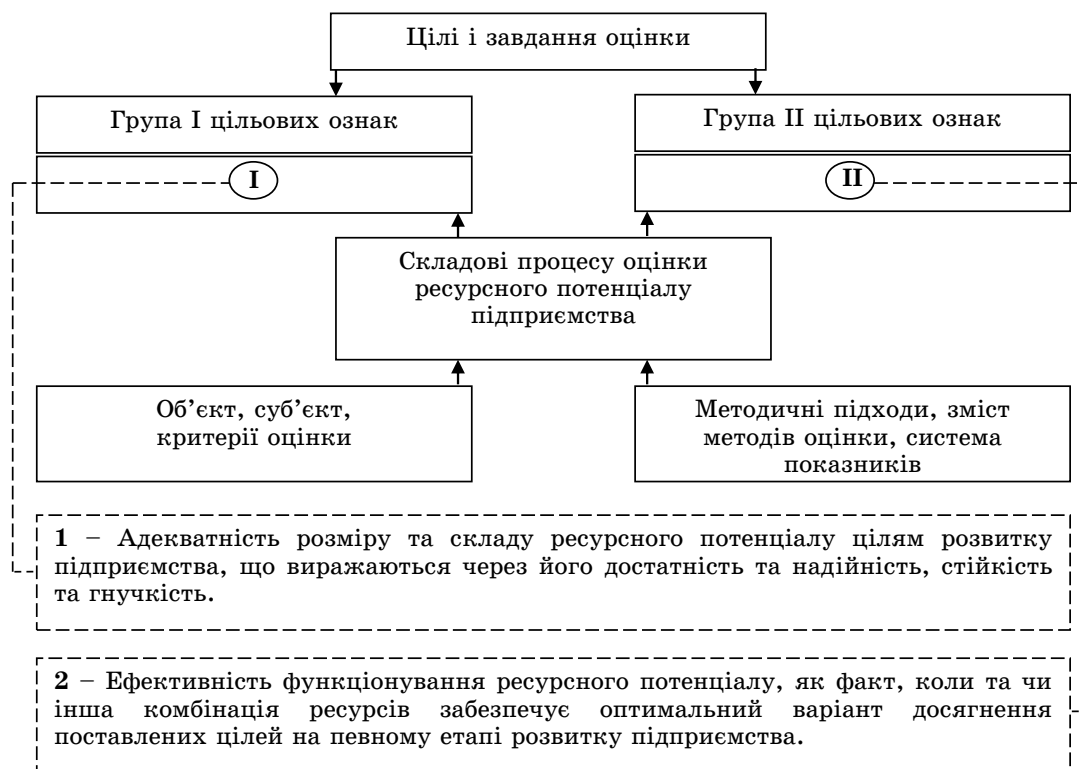

Рис. 1. Модель оцінки ресурсного потенціалу підприємства

Джерело: власна розробка авторів

потенціал одного з аграрних підприємств Сумської області. Дане підприємство має у використанні біля 10000 га сільськогосподарських угідь, в тому числі понад 90% ріллі, покрив якої представлений переважно мало- та середньо гумусними чорноземами, які є одними з найпотужніших в Європі. На підприємстві працює 225 осіб. Займається підприємство переважно виробництвом продукції рослинництва, частка якого в структурі товарної продукції становить 90%. На тваринництво, відповідно, припадає 10%.

До першої групи цільових ознак ресурсного потенціалу для даного підприємства ми віднесли групу показників, що характеризують забезпеченість підприємства ресурсами, а також групу показників, що характеризують техніко-економічний рівень складових ресурсного потенціалу та групу показників рівня організації виробництва (табл. 1, табл. 2, табл. 3).

З таблиці 1 бачимо, що для визначення рівня техніко-економічної забезпеченості ресурсними потенціалом обрано п'ять основних, на нашу думку, критеріїв. Як видно по роках їх рівень суттєво відрізняється. В найвигіднішій ситуації 2021 рік, де максимальне значення мають три критерії із п'яти. Максимальне значення отримали такі показники, як фондозабезпеченість, фондоозброєність та енергозабезпеченість.

З таблиці 2 бачимо, що до показників техніко-економічного рівня ми віднесли дані за чотирима критеріями, за двома з чотирьох позитивно виділяється 2019 та 2020 роки. В 2019 році

максимальні значення отримали такі критерії, як питома вага активної частини основних фондів та коефіцієнт приросту біологічних активів. В 2020 році максимальні значення отримали такі критерії, як коефіцієнт оновлення основних фондів та коефіцієнт придатності основних фондів, які свідчать про задовільний технічний стан основних засобів підприємства.

Основними показниками, що характеризують якість організації виробництва є рівень спеціалізації, тривалість виробничого і фінансового циклів, термін кредиту покупцям і загальний коефіцієнт абсолютної ліквідності. Оскільки ми обмежилися лише виробничими ресурсами (без фінансових), тому в дану групу показників додали один показник – коефіцієнт абсолютної ліквідності. Цей показник характеризує з одного боку структуру операційних активів, а з іншого організаційно-управлінську діяльність в платіжно-розрахунковій політиці підприємства.

З таблиці 3 бачимо, що по групі показників, що характеризують рівень організації виробництва, з шести показників п'ять отримали максимальні значення у 2021 році. Це свідчить, що 2021 рік за рівнем організації виробництва був найкращим, а саме рівень спеціалізації набув оптимального значення, тривалість виробничого, операційного та фінансового циклів була найменшою за аналізований період. Нажаль термін кредиту покупцям не набув максимального значення у 2021 році. Варто відмітити, що цей показник, хоч і був дещо

Таблиця 1

Розрахунок показників техніко-економічної забезпеченості

Показник	Фактично досягнутий рівень			Максимальне значення	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Фондозабезпеченість	2232,5	3804,3	4842,2	4842,2	0,46	0,79	1,00
Фондоозброєність	971,0	1482,1	2165,9	2165,9	0,45	0,68	1,00
Припадає основних фондів на 1 грн. оборотних фондів	0,28	0,18	0,14	0,28	1,00	0,44	0,50
Енергозабезпеченість, на 100 га кВт	68,7	65,9	75,0	75,0	0,92	0,87	1,00
Щільність умовного поголів'я, ум.гол. на 100 га с.-г. угідь	14,2	15,1	14,4	15,1	0,94	1	0,95
Разом	x	x	x	x	3,76	3,78	4,45

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 2

Розрахунок показників техніко-економічного рівня виробничих ресурсів

Показник	Фактично досягнутий рівень			Максимальне значення	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Коефіцієнт оновлення основних фондів	0,21	0,51	0,14	0,51	0,41	1,00	0,27
Питома вага активної частини	85,6	56,6	55,4	85,6	1,00	0,66	0,65
Коефіцієнт придатності основних фондів	0,53	0,69	0,64	0,69	0,77	1,00	0,93
Коефіцієнт приросту біологічних активів	1,30	1,08	1,13	1,30	1,00	0,83	0,86
Разом	x	x	x	x	3,18	3,49	2,71

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 3

Розрахунок показників ефективності рівня організації виробництва

Показник	Фактично досягнутий рівень			Максимальне значення	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Рівень спеціалізації	0,38	0,56	0,70	0,70	0,54	0,80	1,00
Тривалість виробничого циклу	212,2	202,8	147,8	147,8	0,37	0,43	1,00
Тривалість операційного циклу	440,3	277,3	236,8	236,8	0,15	0,83	1,00
Тривалість фінансового циклу	410,9	257,7	212,5	212,5	0,08	0,79	1,00
Термін кредиту покупцям	228,1	74,5	89,0	74,5	1,06	1,00	0,81
Загальний коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,6	4,5	13,4	13,4	0,04	0,34	1,00
Разом	x	x	x	x	2,2	4,19	5,81

Джерело: власні розрахунки

більшим, ніж у 2020 році, однак, 89 днів є значно меншим, ніж 228 днів кредиту покупцям, що мало місто у 2019 році. Таким чином, можна вважати, що у 2021 році рівень організації виробництва в аналізованому підприємстві набув найоптимальнішого значення, що свідчить про те, що в даному підприємстві приділяють достатньо уваги процесам організації праці та управлінню.

До другої групи цільових ознак ресурсного потенціалу для даного підприємства ми віднесли групу показників, що характеризують ефективність використання ресурсного потенціалу (табл. 4, табл. 5, табл. 6).

З таблиці 4 бачимо, що за всіма показниками ефективності використання біологічних ресурсів максимальні значення було досягнуто у 2019 році.

Таблиця 4

Розрахунок показників економічної ефективності біологічних ресурсів

Показник	Фактично досягнутий рівень			Максимальне значення	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Продуктивність праці	667,2	583,2	528,9	667,2	1,00	0,87	0,79
Продуктивність землі	1367,5	1198,7	1182,6	1367,5	1,00	0,88	0,87
Продуктивність ВРХ	6624	6450	6538	6624	1,00	0,97	0,99
Рентабельність виробництва	81,7	75,1	57,2	81,7	1,00	0,92	0,70
Рентабельність продажу	48,8	46,8	30,2	48,8	1,00	0,96	0,62
Разом	x	x	x	x	5,00	3,80	3,97

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 5

Розрахунок показників економічної ефективності використання виробничих фондів

Показник	Фактично досягнутий рівень			Максимальне значення	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Фондовіддача	0,61	0,32	0,24	0,61	1,00	0,52	0,39
Інтегральний показник ефективності використання основних фондів	0,87	0,65	0,77	0,87	1,00	0,75	0,89
Коефіцієнт оборотності оборотних фондів	1,72	1,80	2,47	2,47	0,70	0,73	1,00
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	6,51	8,45	11,40	11,40	0,57	0,74	1,00
Матеріаловіддача	0,73	0,62	0,58	0,73	1,00	0,85	0,79
Рентабельність сукупної вартості виробничих фондів	59,5	52,2	42,5	59,5	1,00	0,88	0,71
Разом	x	x	x	x	5,27	4,47	4,78

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 6

Розрахунок показників соціального розвитку підприємства

Показник	Фактично досягнутий рівень			Максимальне значення	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Коефіцієнт зростання заробітної плати	1,26	1,29	1,25	1,29	0,98	1,00	0,97
Коефіцієнт плинності кадрів	8,1	5,5	6,9	5,5	0,53	1,00	0,85
Рівень освіти працівників підприємства	87,8	86,3	85,1	87,8	1,00	0,98	0,97
Питома вага управлінського персоналу	20,0	16,9	19,3	16,9	0,82	1,00	0,86
Коефіцієнт використання річного фонду робочого часу	0,75	0,90	0,80	0,90	0,83	1,00	0,89
Разом	x	x	x	x	4,16	4,98	4,55

Джерело: власні розрахунки

З таблиці 5 бачимо, що за чотирма показниками, що характеризують ефективність використання виробничих фондів, з шести було отримано максимальне значення у 2019 році. Це свідчить, що у 2019 році виробничі фонди використовувалися найкраще.

Окрім економічної складової стратегія розвитку кожного підприємства передбачає розвиток соціальної складової, яка орієнтована на людину і спрямована на збереження соціальних систем, коли людина є не об'єктом, а суб'єктом розвитку. Розрахунок показників соціального розвитку підприємства представлено в таблиці 6.

За даними таблиці 6 бачимо, що найкраща ситуація по соціальному розвитку підприємства була досягнута у 2020 році, в якому отримано максимальне значення за чотирма показниками з п'яти. Рівень освіти працівників, хоч і був дещо меншим, ніж у 2019 році, однак незначно. При чому у всіх трьох роках рівень освіти був приблизно однаковим.

Таким чином, визначивши співвідношення фактичних показників факторів розвитку до максимального значення, наступним етапом є визначення інтегрального показника рівня ефективності розвитку і використання ресурсного потенціалу досліджуваного підприємства. Для його розрахунку нами використано коефіцієнти вагомості, що визначено за результатами експертного опитування фахівців підприємства.

Розрахунок інтегрального показника використання ресурсного потенціалу в підприємстві за 2019–2021 роки представлено в таблиці 7.

За даними таблиці 7, представимо графічне зображення значення інтегрального показника ресурсного потенціалу підприємства в динаміці за три роки (рис. 2).

Як бачимо з рис. 2, найвищий рівень ресурсного потенціалу підприємство мало в 2019 році.

В наступних роках значення інтегрального показника зменшилося, а потім знову зросло, однак лінія тренду свідчить, що намітилася тенденція до зменшення цього показника.

Для наочного зображення рівня розвитку складових ресурсного потенціалу зобразимо модель ресурсного потенціалу досліджуваного підприємства за допомогою метода «Квадрат потенціалу» (рис. 3).

На рис. 3 представлено характеристика одночасно по двох групах цільових ознак: по забезпеченості ресурсами, а також по ефективності їх використання. Рис.3 свідчить, що ресурсний потенціал був найпотужнішим у 2019 році. Причому, в цьому році було отримано найвище значення техніко-економічного рівня використання ресурсів, а рівень організації виробництва був найнижчим. У 2021 році рівень організації виробництва був найвищим, а показники ефективності найменшими. Отже, для аграрного підприємства найважливішими складовими ресурсного потенціалу є техніко-економічна забезпеченість підприємства, в першу чергу земельними ресурсами, а також високий техніко-економічний рівень їх використання.

Оцінка рівня ресурсного потенціалу аграрного підприємства дозволила визначити зміни його складових, вплив кожного фактору на рівень потенціалу і його спроможність до віддачі в підприємницьку діяльність, а також виявити причини і намітити заходи щодо подальшого підвищення ефективності його використання.

На основі поведеної оцінки ресурсного потенціалу аграрного підприємства можна сформулювати наступні напрями підвищення ефективності його використання:

- збільшити забезпеченість основними фондами, а також збільшити щільність поголів'я на 100 га сільськогосподарських угідь;

Таблиця 7

Розрахунок інтегрального показника рівня ресурсного потенціалу

Показник	Фактично досягнутий рівень			Коефіцієнт вагомості	Показники рівня фактору		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.		2019 р.	2020 р.	2021 р.
Техніко-економічна забезпеченість виробництва	3,76	3,78	4,45	0,12	0,45	0,45	0,53
Техніко-економічний рівень використання ресурсів	3,18	3,49	2,71	0,20	0,64	0,70	0,54
Показники рівня організації виробництва	2,2	4,19	5,81	0,08	0,18	0,34	0,46
Рівень економічної ефективності біологічних ресурсів	5,00	3,80	3,97	0,30	1,50	1,14	1,19
Економічна ефективність використання виробничих фондів	5,27	4,47	4,78	0,25	1,32	1,12	1,20
Показники соціального розвитку колективу	4,16	4,98	4,55	0,05	0,21	0,25	0,23
Інтегральний показник рівня ресурсного потенціалу	x	x	x	1,00	4,3	4,00	4,13
Порівняльний рівень		x		x	1	3	2

Джерело: власні розрахунки

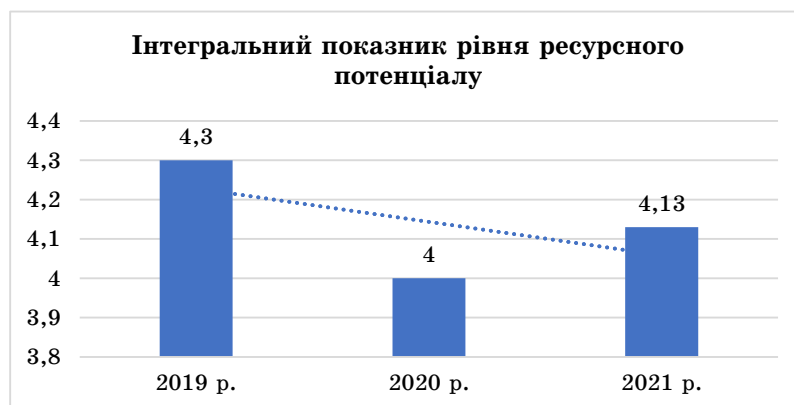

Рис. 2. Динаміка інтегрального показника ресурсного потенціалу
Джерело: побудовано авторами на основі попередньо проведених розрахунків

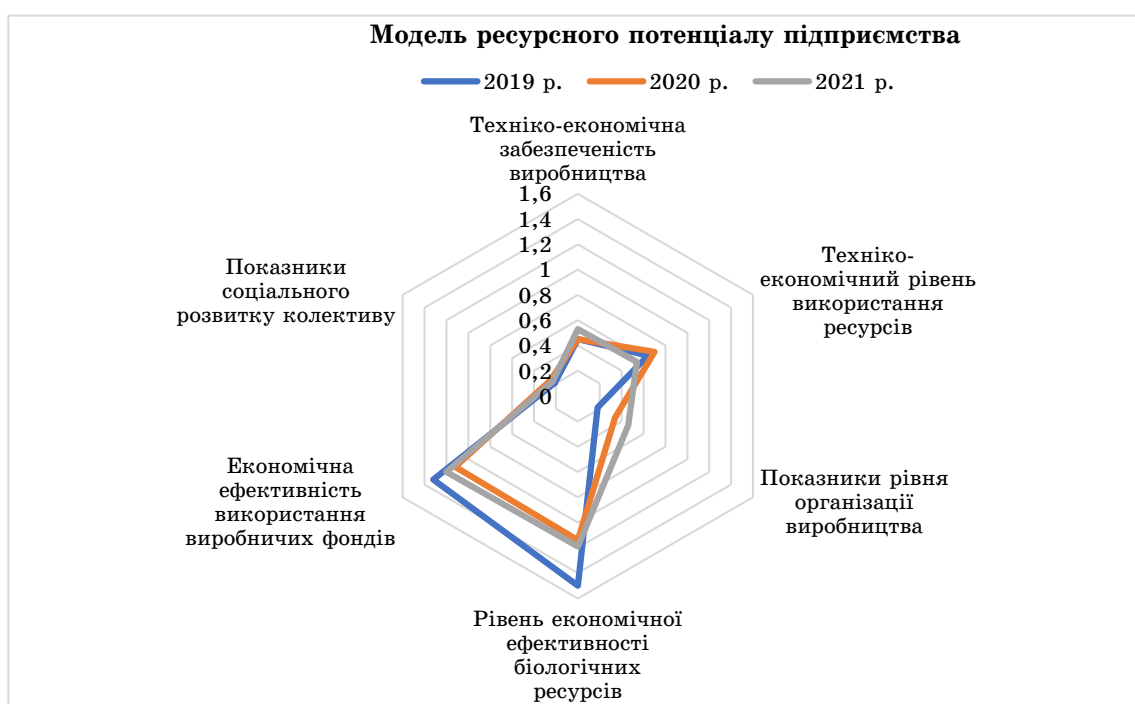

Рис. 3. Модель ресурсного потенціалу підприємства
Джерело: побудовано авторами на основі попередньо проведених розрахунків

- підвищити коефіцієнти оновлення та придатності основних фондів шляхом придбання нових засобів виробництва;
- збільшити частку активних основних фондів;
- удосконалити кредитну політику підприємства;
- підвищити ефективність використання біологічних ресурсів шляхом використання досягнень науково-технічного прогресу в рослинництві, тваринництві та при здійсненні організаційно-управлінської діяльності;
- зменшити плинність персоналу шляхом удосконалення умов праці, впровадження сучасних методів мотивації та стимулювання праці та інших заходів соціального розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. Модель оцінки ресурсного потенціалу, яка враховує дві групи цільових ознак, дає можливість одночасно оцінити рівень забезпеченості та техніко-економічного рівня використання окремих складових ресурсного потенціалу з одного боку, а також оцінити показники ефективності використання ресурсного потенціалу з іншого боку. Проведена оцінка ресурсного потенціалу аграрного підприємства за двома групами цільових ознак показала, що найвищий рівень розвитку ресурсного потенціалу був у 2019 році, чому сприяли найвищий рівень забезпеченості та техніко-економічний рівень використання ресурсів. При цьому показники рівня організації виробництва не відіграють вирішальної ролі в

діяльності аграрного підприємства. Проведена оцінка ресурсного потенціалу дозволила виявити напрями для подальшого підвищення ефективності його використання в досліджуваному підприємстві, зокрема, підвищення рівня забезпеченості виробничими ресурсами, впровадження досягнень науково-технічного прогресу в рослинництві, тваринництві та при здійсненні організаційно-управлінської діяльності, удосконалення організації праці та її мотивації на підприємстві.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Богацька Н. М. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 134–139. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/24.pdf (дата звернення: 09.02.2023).
2. Дашко І. М. Місце і роль ресурсного потенціалу підприємства у забезпеченні конкурентоспроможності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 6. Том 1. С. 38–41. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/9-13.pdf> (дата звернення: 09.02.2023).
3. Латишева О. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 3 (53). С. 126–130. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/143516/21-Latysheva.pdf?sequence=1> (дата звернення: 09.02.2023).
4. Лейбович А. В. Формування та оцінка ресурсного потенціалу Запорізького регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 10. С. 60–67. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2018/14.pdf (дата звернення: 09.02.2023).
5. Смолич Д. В., Тимошук І. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та модель управління в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*. 2020. № 153. С. 75–82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-14> (дата звернення: 09.02.2023).
6. Степаненко С. В. Ресурсний потенціал аграрних підприємств: елементи та особливості їх поєднання в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10039> (дата звернення: 09.03.2023). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.96>.
7. Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. Вид. 2–ге, без змін. Київ : КНЕУ, 2006. 316 с.

REFERENCES:

1. Boghacjka N. M. (2016) Suchasnyj pidkhd do ocinky sutnosti resursnogo potencialu pidpryjemstva [A modern approach to assessing the essence of the enterprise's resource potential]. *Ekonomika i suspiljstvo [Economy and society]* (electronic journal), vol. 3, pp. 134–139. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/24.pdf (accessed 10 March 2023).
2. Dashko I. M. (2019) Misce i rolj resursnogo potencialu pidpryjemstva u zabezpechenni konkurentospromozhnosti [The place and role of the enterprise's resource potential in ensuring competitiveness]. *Visnyk Khmeljnyckogho nacionaljnojho universytetu*, vol. 6, no. 1, pp. 38–41. Available at: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/9-13.pdf> (accessed 10 March 2023).
3. Latysheva O. V. (2018) Resursnyj potencial pidpryjemstva: sutnistj, skladovi ta osoblyvosti upravlinnja elementamy zabezpechennja stalogho rozvytku [Resource potential of the enterprise: the essence, components and features of the elements of sustainable development]. *Ekonomichnyj visnyk Donbasu*, vol. 3(53), pp. 126–130. Available at: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/143516/21-Latysheva.pdf?sequence=1> (accessed 10 March 2023).
4. Lejbovych A. V. (2018) Formuvannja ta ocinka resursnogo potencialu Zaporizkoghho rehionu [Formation and assessment of the resource potential of the Zaporizhzhia region]. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, vol. 10, pp. 60–67. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2018/14.pdf (accessed 10 March 2023).
5. Smolych D. V., Tymoshuk I. V. (2020) Resursnyj potencial pidpryjemstva: sutnistj, skladovi ta modelj upravlinnja v suchasnykh umovakh ghospodarjuvannja [Resource potential of the enterprise: essence, components and management model in modern business conditions]. *Ekonomichnyj prostir*, vol. 153, pp. 75–82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-14> (accessed 10 March 2023).
6. Stepanenko S. V. (2022) Resursnyj potencial aghrarnykh pidpryjemstv: elementy ta osoblyvosti jikh pojednannja v suchasnykh umovakh [Resource potential of agricultural enterprises: elements and features of their combination in modern conditions]. *Efektivna ekonomika [Efficient economy]*. (electronic journal), vol. 2, Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10039> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.96> (accessed 10 March 2023).
7. Fedonin O. S., Rjepina I. M., Oleksjuk O. I. (2006) *Potencial pidpryjemstva: formuvannja ta ocinka* [Enterprise potential: formation and evaluation]. Kyiv : KNEU.